

Є багато могил у зеленому краю Волині. В оточенні беріз і ялин зеленіють невисокі пагорбки. Є окремі просіки, які місцеве населення називає алеями смерті. І є цілі села, які були перетворені злою волею ката на веле-тенські цвинтарі: Кортеліси, Гута, Гурби. Малин – одне із них. Тільки в нашій області стали жертвами війни 258942 чоловіки. Дотла знищено 176 сіл. Страшні цифри кривавого лихоліття.

На довоєнних картах читаємо: Український Малин і Чеський Малин. Село було одне. З одного боку в ньому жили переважно чехи, з другого – українці. І українці, і чехи жили як одна сім'я. Добросусідські стосунки нерідко переходили в родинні.

13 липня – 63 роки тому німецькі карателі оточили Малин, зігнали під багнетами мешканців села до церкви, школи, клуні. Потім облили споруди бензином і підпалили. Не пошкодували навіть дітей, жінок із немовлятами на руках. Незабаром запалало і саме село. З полум'я лунали плач і прокльони.

ПОПІЛ РАНИ НЕ ЗАГОЇТЬ

Навіки в історії цього села, в пам'яті поколінь суворим нагадуванням про жахи війни залишиться тринадцятий день липня тисяча дев'ятсот сорок третього року...

Постраждали і українці, і чехи, котрі у той час проживали в Малині. Як відомо, гітлерівці спалили близько 850 жителів цього села, в тому числі 123 дітей.

Не можна не згадати сьогодні про загиб вояків Української Повстанської Армії під керівництвом командира на псевдо «Щербатий», котрий на той час дислокувався у навколишніх лісах. Дізнавшись про оточення Малина, повстанці, котрим бракувало зброї, ціною власного життя намагалися відвернути біду, вирушивши на допомогу. Кулеметні черги косили повстанців. Із 22-х чоловік, котрі пішли на прорив гітлерівського оточення, полягло 18. Загинув на полі бою командир боївки 19-річний Анатолій Маховський із села Пісників, його побратими Гнат Дмитрук, Анастасій Абрамчук, Іван Дорецький, Дмитро Гнатюк, Костянтин Приступа та Панас Воевода з Радянського, Дмитро Жердицький із Ялович, Іван Сіпіатула та Петро Гулій із Свищова, Никанор Бузак з Певжі. Одним із повстанців - Василю Оніщуку, судилося вижити, щоб розповісти про той історичний бій з гітлерівськими окупантами. І досі він мешкає в Австралії.

Безліч зайд було на землях України, Чехії. Ніхто з них не приніс нам добра, очікуваного щастя. В пам'яті людській назавжди монголо-татарські попилища, Батурина, Крути, Лідіце і Малин...

У цей сумний день, вклоняючись пам'яті тих, хто загинув 63 роки тому, я хочу привітати делегацію з Чехії на нашій українській землі, на землі ваших батьків. Бажаю вам, перш за все, мирного неба, міцного здоров'я, щастя, добробуту. Нехай ніколи нашу мальовничу землю не обпалить лихоліття війни.

З глибокою шаную і скорботою схиляємо голови перед пам'яттю тих, хто не дожив до сьогоднішнього мирного дня. Вічна їм пам'ять!

Із такою щирою промовою звернувся до учасників мітингу біля могили жертв Малинської трагедії голова районної ради Володимир Кислюк. Його промова настільки зворушила Аллу Фінкаусову із Чехії, що вона не втрималася і висловила захоплення: таких проникливих слів українською мовою раніше їй не доводилося чути. Власне, на такий відгук заслуговує і виконуючий обов'язки голови райдержадміністрації Володимир Гулич, котрий у своєму виступі зазначив, що частина болі Малинської трагедії має осісти у душах сучасників і нагадувати їм про страхіття липня 1943 року у нашому краї.

До учасників скорботного мітингу звернулися Алла Фінкаусова і Марія Мартинівська з Чехії. Причому, перша – російською мовою, друга – українською. Зворушливу промову виголосив благочинний церков УПЦ Київського патріархату Василь Лішук, котрий разом із десятком священників відправив поминальний молебень.

Долучилися до вшанування пам'яті жертв Малинської трагедії малинський сільський голова Віктор Мінаржик, працівники районного центру дозвілля, учні і педагоги Малинської дев'ятирічки, хор священників Млинівського благочиння, хори «Надія» і «Покрова» Свято-Покровської церкви з Млинова та інші. Запала в душу повстанська пісня про чотого, яку виконали подружжя Ольга і Тарас Варваруки...

Віталій ТАРАСЮК.

На фото: під час дійства.